

בית הדין הארצי לעבודה בירושלים

ע"ע 508-08

המערערת בע"ע 508/08
המשיבה בע"ע 509/08

מדינת ישראל - הנהלת בתי המשפט

המשיבים בע"ע 508/08
המערערים בע"ע 509/08

אשרת ארפי ו-14 אח'

בפני: השופט עמירם רבינוביץ, השופט יגאל פליטמן, השופט שמואל צור,
נציג עובדים מר שלום חבשוש, נציג מעבידים מר דוד בן אבו

בשם המערערת - עו"ד כוכבית דולב; עו"ד יורם הירשברג
בשם המשיבים - עו"ד יאיר דוד

פסק דין

השופט עמירם רבינוביץ

1. לפנינו שני ערעורים על פסק דינו של בית הדין האזורי בירושלים (עב 001064/03; השופט אייל אברהמי כדן יחיד), בו נתקבלה בחלקה תביעת המשיבים בע"ע 509/08 (להלן - **המשיבים**) כנגד המערערת בע"ע 508/08 (להלן - **המדינה**).

הרקע העובדתי

2. המשיבים הועסקו כמתמחים בלשכות שופטים בבית המשפט המחוזי בירושלים החל מיום 1.3.2001 ועד ליום 29.2.2002.
3. במסגרת עבודתם נדרשו המשיבים לעבוד בהיקף של 42.5 שעות שבועיות.
4. עם קבלתם להתמחות חתמו המשיבים על מסמך שכותרתו "**הנחיות והוראות**" (להלן - **ההסדר**), בו נכתבו, בין היתר, הדברים הבאים:

"מתמחה **רשאי לעבוד** שעות נוספות לאחר קבלת אישור מוקדם מהמזכיר הראשי/מח' כ"א, באישור המאמן או במקרים חריגים בהם קיים צורך דחוף לסיום עבודה דחופה. עקב מגבלות תקציב השעות הנוספות שאושרו ליחידה, השעות העודפות עד מאכסימום 3 ימי עבודה בחודש, יקוזזו משעות חוסר או יומרו לימי חופשה ובתנאי שינוצלו במהלך תקופת עבודתו בביהמ"ש, **לא תינתן תמורה כספית בעד שעות עבודה נוספות שלא ינוצלו כימי חופשה**".

בית הדין הארצי לעבודה בירושלים

ע"ע 508-08

(ההדגשה במקור - ע.ר.).

5. לפי העולה מחומר הראיות, במהלך תקופת ההתמחות של המשיבים פעלו הצדדים לפי האמור בהסדר, היינו ככל שעבד אחד מהמשיבים שעות נוספות בהיקף שאינו עולה על 3 ימי עבודה (25.5 שעות נוספות) (להלן - **המכסה המאושרת**) הומרו שעות אלה בימי חופשה, שעה כנגד שעה. לא שולמה למשיבים כל תמורה בשל שעות בהן שהו המשיבים במקום התמחותם העולים על המכסה האמורה.

6. לאחר סיום התמחותם הגישו המשיבים תביעה לבית הדין האזורי נגד המדינה. בכתב התביעה נטען בתמצית כי על המדינה לשלם להם גמול בגין עבודה בשעות נוספות בשיעור שנקבע בחוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א-1951 (להלן - **החוק או שעות עבודה ומנוחה**). יובהר, כי בכתב התביעה תבעו המשיבים גמול בגין עבודה בשעות נוספות הן בשל עבודה בשעות נוספות בתוך המכסה המאושרת בגין נתנו, כאמור, למשיבים ימי חופשה והן בגין עבודה בשעות נוספות בהיקף העולה על זה של המכסה המאושרת בגינה לא שולמה למשיבים כל תמורה.

פסק דינו של בית הדין האזורי

7. בית הדין האזורי קיבל את תביעת המשיבים בחלקה. בפסק דינו עמד על מעמדם של המתמחים וקבע כי "**מדובר באוכלוסיה חלשה בעלת מעמד מיוחד שכן מתוקף היותם מתמחים, היקף ההעסקה שלהם מוגבל מראש בזמן, לתקופה קצרה של שנה**". עוד קבע בית הדין האזורי כי: "**מתמחים, אף אם דינם כעובדים, לצורך תנאי העבודה, שכר, חופשה וכו', הרי שאינם ככל העובדים אף לא כעובדים זמניים... עבודתם של המתמחים בפועל הינה תמהיל בלתי ניתן להפרדה של לימוד ועבודה**".

8. לעניין מעמדם המיוחד של מתמחים העושים תקופת התמחותם בבתי המשפט השונים קבע בית הדין האזורי, כי מבחינה מקצועית כפופים המתמחים לשופט המאמן בעוד מבחינה מנהלית כפופים המתמחים לסגל המנהלי הקובע את תנאי עבודתם של המתמחים, לרבות שעות עבודה, חופשות וכו'.

בית הדין הארצי לעבודה בירושלים

ע"ע 508-08

9. לאחר שנתן דעתו למעמדו המיוחד של המתמחה בלשכת שופט נפנה בית הדין האזורי לבחון את טענת המדינה, לפיה במקרה דנן חל סעיף 30(א)(5) לחוק שעות עבודה ומנוחה המוציא מתחולת החוק עובדים שתפקידם דורש מידה מיוחדת של אמון אישי. בהקשר זה קבע בית הדין האזורי כי במקרה הנוכחי לא חל החריג לחוק שעות עבודה ומנוחה, שכן בעוד סעיף 30(א)(5) לחוק שעות עבודה ומנוחה עניינו באמון בין עובד למקום עבודתו עת עסקינן במערכות היחסים שבין השופט - המאמן למתמחה המדובר באמון שבין "רב לתלמידו".
10. לאור המסקנה אליה הגיע, ולפיה חל חוק שעות עבודה ומנוחה על העסקת המשיבים בחן בית הדין האזורי את הטענה החלופית שהעלתה המדינה, ולפיה לא נדרשו המשיבים בהקשר זה קבע בית הדין האזורי, כי המשיבים נדרשו לעבוד שעות נוספות על ידי השופטים מאמניהם, גם אם במקרים מסויימים אין מדובר בדרישה מפורשת. כמו כן קבע בית הדין האזורי, כי די שהשופט ידע כי מתמחה נשאר שעות נוספות כדי לקבוע כי מתמחה זה זכאי לגמול בגין עבודה בשעות נוספות.
11. בבוחנו את האישור המוגבל שניתן למתמחים לעבוד 25.5 ש"נ תמורת ימי חופשה קבע בית הדין האזורי, כי אין מדובר בהנחייה ברורה שהובעה באופן מפורש על ידי המדינה, ולכן ככל שבוצעו שעות נוספות העולות על המכסה המאושרת בניגוד להסדר זה על המדינה לשלם למשיבים גמול בגין עבודה בשעות אלו.
12. בית הדין האזורי סיכם את פסק דינו בקביעה האופרטיבית הבאה:

"על הנתבעת [המדינה - ע.ר.] לשלם לתובעים גמול שעות נוספות בהתאם לחוק שעות עבודה ומנוחה, כאשר עבור השעות הנוספות שבוצעו ועבורם קיבלו המתמחים תמורה במסגרת ההסדר, יש לשלם את ה-25% וה-50% בהתאמה, ואילו על השעות שמעבר לשעות שבהסדר, יש לשלם את ה-125% ו-150% בהתאמה".

טענות הצדדים בערעור

13. הן המדינה והן המשיבים הגישו ערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי. ערעור המדינה נסוב על קביעת בית הדין האזורי, לפיה זכאים המשיבים לגמול

בית הדין הארצי לעבודה בירושלים

ע"ע 508-08

בגין עבודה בשעות נוספות שעבדו החורגת מהמכסה המאושרת. טענות המדינה בערעור מתמקדות בשני מישורים: המישור העובדתי והמישור המשפטי. במישור העובדתי טענה המדינה, כי גרסת המשיבים, לפיה נדרשו על ידי השופטים לעבוד שעות נוספות לא הוכחה. המדינה טענה כי קביעת בית הדין האזורי, לפיה נדרשו המשיבים לעבוד שעות נוספות נסמכה, בעיקרו של דבר, על עדותו של מר עובד כהן, העד מטעמה, ואולם מעדותו לא ניתן ללמוד את שביקש בית הדין האזורי ללמוד ממנה. המדינה הדגישה כי פסיקת גמול בגין עבודה בשעות נוספות בהיקף העולה על המכסה המאושרת רלוונטית רק למשיבים 1 - 5, ואולם משיבים אלה לא העידו כלל בבית הדין האזורי.

14. טענות המדינה ביחס למישור המשפטי עניינן בקביעת בית הדין האזורי באשר לתוקפו של ההסדר בדבר אופן התשלום לגבי עבודה במסגרת המכסה המאושרת. כזכור, קבע בית הדין האזורי בעניין זה, כי ההסדר שהופעל לא היה ברור ולכן אין ליתן לו תוקף. המדינה טענה בערעורה, כי ההסדר היה ברור וידוע הן לשופטים והן למתמחים שחתמו על מסמך המאשר קיומו במועד תחילת ההתמחות. עוד טענה המדינה, כי בנסיבות אלה, גם אם נדרשו המתמחים על ידי השופטים לעבוד שעות נוספות, הרי שדרישה זו ניתנה בחוסר סמכות, שכן הגורם המנהלי המוסמך לאשר עבודה בשעות נוספות אינו השופטים.

15. ערעורם של המשיבים נוגע לשלושה עניינים:

- א. אי פסיקת תגמול כספי בשיעור 125% ו-150% בגין עבודה בשעות נוספות במסגרת המכסה המאושרת;
- ב. אי פסיקת פיצויי הלנה;
- ג. אי פסיקת הוצאות משפט.

16. ביחס לעניין הראשון (אי פסיקת תגמול כספי בשיעור 125% ו-150% בגין עבודה בשעות נוספות במסגרת המכסה המאושרת) - טענו המשיבים, כי ההסדר בדבר המרת השעות הנוספות בימי חופשה שיצרה המדינה אינו חוקי

בית הדין הארצי לעבודה בירושלים

ע"ע 508-08

ונוגד את הוראות חוק שעות עבודה ומנוחה, ולכן היה על בית הדין האזורי להתעלם ממנו ולפסוק למשיבים גמול מלא בגין עבודה במסגרת המכסה המאושרת.

17. ביחס לעניין השני (אי פסיקת פיצויי הלנה) - טענו המשיבים, כי לא התקיימו נסיבות בגינן מן הראוי היה להפחית או לבטל את פיצויי ההלנה.

18. ביחס לעניין השלישי (אי פסיקת הוצאות משפט) - טענו המשיבים, כי אי חיוב המדינה בהוצאות משפט גרם להם לחסרון כיס. המשיבים הדגישו, כי אופן ניהול ההליך על ידי המדינה ש"עשתה כל שלאל ידה על מנת להתיש את המערערים" הביאה להוצאות מיותרות להם נדרשו.

דיון והכרעה

19. בערעורים אלה עומדות להכרעתנו השאלות הבאות:

א. האם זכאים המשיבים לגמול בגין עבודה בשעות נוספות מעבר למכסה המאושרת?

ב. האם זכאים המשיבים לגמול בגובה 125% ו-150% בגין עבודתם במסגרת המכסה המאושרת או שמא יש לקחת בחשבון לצורך חישוב הגמול את ימי החופשה שאין חולק שניתנו להם תמורת עבודה בשעות נוספות במסגרת המכסה המאושרת?

ג. האם זכאים המשיבים לפיצויי הלנה?

ד. האם זכאים המשיבים כי יפסקו לזכותם הוצאות משפט?

נדון בשאלות אלה כסדרן.

גמול בגין עבודה בשעות נוספות מעבר למכסה המאושרת

20. בית הדין האזורי קבע, כי הוכח בפניו שהמשיבים נדרשו על ידי השופטים לעבוד שעות נוספות גם מעבר למכסה המאושרת. בית הדין האזורי קבע עוד כי לצורך תשלום גמול בגין עבודה בשעות נוספות די במודעות של השופטים

בית הדין הארצי לעבודה בירושלים

ע"ע 508-08

לעובדה, כי המתמחים עובדים שעות נוספות גם אם אין מדובר בדרישה מפורשת שבאה מטעם השופטים.

21. ככלל, תנאי לתשלום גמול בגין עבודה בשעות נוספות היא דרישת המעביד מהעובד לעבוד שעות נוספות. בית הדין האזורי קבע כממצא עובדתי, כי המתמחים נדרשו על ידי השופטים לעבוד שעות נוספות מעבר למכסה המאושרת. על מנת להכריע האם ניתן היה להגיע לממצא זה עלינו לבחון בקפידה את התשתית העובדתית שנפרשה על ידי המשיבים בבית הדין האזורי.

22. בבית הדין האזורי הוגש מטעם המשיבים תצהיר אחד בלבד וזאת בהתאם להסכמה דיונית אליה הגיעו הצדדים. הגבי בלהה הלר אשר הגישה את התצהיר מטעם המשיבים התייחסה בחקירתה הנגדית לשאלה האם נדרשה לעבוד בשעות נוספות וענתה את הדברים הבאים:

"בין מתמחה לבין מאמן יש מערכת מיוחדת שלא קיימת עם מתמחה שאינו מתמחה אצל השופט. העבודה של שופט מאוד רגישה. מתמחה יושב מול שופט פיזית אותו חדר... אם הייתי רוצה ללכת ובדאי [כך במקור - ע.ר.] שהוא היה אומר לי לקום וללכת. אבל אני לא הייתי מסוגלת לקום וללכת."

מדברים אלה של העדה לא ניתן ללמוד, כי נדרשה לעבוד שעות נוספות. ההיפך הוא הנכון המסקנה המסתברת מעדותה היא, כי לא נדרשה לעבוד שעות נוספות.

23. ויובהר. המשיבים לא ביקשו וממילא לא הביאו כל עד נוסף מטעמים לביסוס טענתם כי נדרשו לעבוד שעות נוספות. בית הדין האזורי למד מעדותו של מר עובד כהן, העד שהעיד מטעם המדינה, כי המשיבים נדרשו על ידי השופטים לעבוד שעות נוספות. ואולם בעדותו העיד מר כהן באופן כללי, כי היו מקרים בעבר בהם שופטים ביקשו לאשר למתמחים שאימנו גמול בגין עבודה בשעות נוספות, ואולם שמות השופטים אשר ביקשו זאת לא נזכרו בעדותו, ולא ניתן להסיק מאמירה כללית זו דבר, באשר לנסיבותיו הספציפיות של החליך שבפנינו וביחס לשאלה העולה בהליך זה והיא - האם המשיבים נדרשו לעבוד שעות נוספות.

בית הדין הארצי לעבודה בירושלים

ע"ע 508-08

24. אשר על כן, ולמרות שבדרך כלל לא מתערבת ערכאת הערעור בממצאים עובדתיים שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית אשר שמעה וראתה את העדים, סבורים אנו, כי המקרה שלפנינו מצדיק חריגה מהכלל האמור וקביעה, כי לא הוכח על ידי המשיבים, כי נדרשו לעבוד שעות נוספות על ידי השופטים.
25. בנסיבות אלה מתעוררת השאלה, האם די, כפי שקבע בית הדין האזורי, במודעות של השופטים לכך שמתמחים עבדו שעות נוספות בכדי לזכות את המתמחים בגמול בגין עבודה בשעות נוספות. מוכנים אנו להניח לצורך הדיון, ומבלי לפסוק בדבר, כי אכן השופטים היו מודעים לכך שהמשיבים עבדו, הלכה למעשה, מעבר למכסה המאושרת. בנסיבות אלה מתעוררת השאלה האם די במודעות זו כדי לחייב את המדינה בתשלום הגמול בגין העבודה בשעות הנוספות.
26. כפי העולה מחומר הראיות, נהגה המדינה בכל הנוגע לאישור שעות נוספות למתמחים לפי הוראות התקשי"ר בעניין תשלום שעות נוספות (פרק 27.2 לתקשי"ר). לפי האמור באותו פרק, האחראי - היינו הגורם המנהלי - הוא בעל הסמכות לאשר עבודה בשעות נוספות. כל אישור להעסקה בשעות נוספות מותנה, בכך שקיים לכך כיסוי במסגרת התקציב המאושר על פי חוק התקציב (נסמן 27.221). עיננו הרואות, הסמכות לאשר ביצוען של שעות נוספות מוקנה לאחראי. יוטעם, כי נסמן 05.131 לתקשי"ר קובע כי: **"לא יתחייבו הממונים על עובדים ולא יבטיחו דבר בקשר לנושאים הנתונים ... לסמכות האחראי"**. עוד נקבע בתקשי"ר, כי התחייבות כאמור הינה נטולת תוקף.
27. התמונה המצטיירת מההליך שלפנינו היא, כי על אף שלא התקבל אישור הגורם המוסמך - האחראי - לביצוע השעות הנוספות, עבדו המתמחים בפועל שעות נוספות מעבר למכסה שאושרה להם. סבורים אנו, כי גם אם היו השופטים - הממונים - מודעים לביצוע העבודה הנוספת, אין במודעות כדי לחייב את המדינה בתשלום שעות נוספות, שעה שכאמור לא ניתן אישור לכך על ידי הגורם המוסמך. יש לזכור, כי המדינה אינה פועלת בחלל ריק, אלא במסגרת תקציבית מוגדרת שנתחמה מראש. המדינה קבעה את הקצאת השעות הנוספות למשיבים והקצאה זו מהווה חלק מן האיזונים שבין צרכיה

בית הדין הארצי לעבודה בירושלים

ע"ע 508-08

המקצועיים של המערכת לבין המסגרת התקציבית שבה היא פועלת. לא מצאנו, כי נפל פגם בדרך פעולתה זו של המדינה.

28. בית הדין האזורי סבר, כי האישור שניתן על ידי האחראי לביצוע שעות נוספות בתוך המכסה המאושרת לא היה ברור דיו, וכי מסיבה זו יש לאשר למתמחים תשלום בגין ביצוע שעות נוספות מעבר למכסה המותרת. איננו סבורים, כי האישור המוגבל שניתן על ידי הגורמים המנהליים לא היה ברור דיו. בעניין זה יצויין, כי המשיבים שלפנינו חתמו בחתימת ידם על מסמך בו פורט האישור המותנה בפרוטרוט ולא ניתן לומר, כי האישור שניתן לא היה ברור דיו. זאת ועוד. בית הדין האזורי השתית את פסק דינו, בין היתר, על ההנחה כי הסיטואציה המתעוררת בהליך, בה כפופים המשיבים מבחינה מקצועית לגורם אחד - השופטים - אך מכל בחינה אחרת כפופים לגורם אחר היא סיטואציה יחודית, ואולם דווקא סיטואציה זו היא הסיטואציה השכיחה בשירות המדינה.

29. לאור כל האמור לעיל, הגענו למסקנה, כי אין מקום לחייב את המדינה בתשלום שעות נוספות מעבר למכסה המאושרת.

עבודה בשעות נוספות בתוך המכסה המאושרת

30. טענתם של המשיבים בעניין זה היא, כי ההסדר לפיו נהגה המדינה - המרת שעה נוספת בשעת חופשה - אינו חוקי ונוגד את הוראות חוק שעות עבודה ומנוחה, ולכן על אף שקיבלו בעין שעת חופשה בגין שעה נוספות שעבדו בתוך המכסה המאושרת, מן הראוי לחייב את המדינה בתשלום מלוא הגמול בגין עבודה בשעות נוספות, היינו מן הראוי לחייבה בתשלום שכר בגובה 125% ו-150% בגין עבודה בשעות נוספות בתוך המכסה המאושרת.

31. טענתם של המשיבים בעניין אי חוקיות ההסדר לפיו נהגה המדינה להמיר שעה נוספת בשעת חופשה היא נכונה. עובד המועסק שעות נוספות זכאי לגמול המצוין בסעיף 16(א) לחוק, דהיינו, גמול של 125% עבור שתי השעות הנוספות הראשונות ו-150% בעד כל שעה נוספת שאחריהן. המקרה היחיד בו ניתן להמיר גמול שעה נוספת במנוחה של שעה ורבע, או של

בית הדין הארצי לעבודה בירושלים

ע"ע 508-08

שעה וחצי, הוא זה הקבוע בסעיף 16(ב) לחוק שזו לשונו:

היה שכרו של העובד על בסיס של חודש או של תקופה ארוכה יותר, יהא המעביד זכאי ליתן לעובד בעבודה מן העבודות המפורטות בפסקה (2) של סעיף 4(א) ובסעיף 4(ב), במקום תשלום שכר לפי סעיף זה, מנוחה של שעה ורבע לפחות תמורת כל שעה משתי השעות הנוספות הראשונות שבאותו יום, ומנוחה של שעה וחצי לפחות תמורת כל שעה נוספת שאחריהן".

ברם סעיף זה חל רק על העבודות המפורטות בפסקה 2 של סעיף 4(א) לחוק ובסעיף 4(ב). התמחות במשפטים אינה נמנית על עבודות אלה, ולכן לא ניתן להמיר במקרה זה את גמול השעות הנוספות בשעות חופשה. המשיבים קבלו עבור כל שעה נוספת - שעת חופשה, ככל שנוצלה בפועל בתקופת עבודתם או פדיון חופשה, עבור חופשה, ככל שלא נוצלה.

32. בית הדין האזורי פסק לזכות המשיבים בגין המכסה המאושרת שהומרה בחופשה, גמול שעות נוספות בשיעור של 25%-50%, ועל כך איש לא מערער. טענת המשיבים היא, שהיה על בית הדין האזורי לפסוק לזכותם עבור המכסה המאושרת שהומרה בחופשה, גמול כספי בשיעור של 125%-150%. במקרה הנוכחי לאור פסיקת בית הדין האזורי, לפיה זכאים המשיבים לגמול שעות נוספות בשיעור 25%-50%, יש לפסוק לזכות המשיבים גמול כספי בשיעור של 100% עבור כל שעה נוספת שהומרה בשעת חופשה.

33. נשאלת השאלה, האם יש מקום במקרה הנוכחי לקזז מגמול השעות הנוספות את ערך שעות חופשה בתשלום שקבלו המשיבים חלף גמול השעות הנוספות בגין המכסה המאושרת. יש מי שיסבור, כי העדר קיזוז מביא את המשיבים להתעשרות שלא כדין, שהרי במקרה זה יש מעין תשלום כפול. מאידך, יהיה מי שיאמר, שההסדר כולו לידתו בחטא, והוא נכפה על המשיבים בניגוד לחוק, לכן יש מקום לפסוק למשיבים פיצוי, שיבוא לידי ביטוי בקבלת הגמול הכספי גם בעין בנוסף לחופשה.

אני סובר שהסדר המרה לחופשה אינו חוקי, בהיותו מנוגד לחוק שעות עבודה ומנוחה. הוא נכפה על המשיבים בעל כורחם, מבלי שהייתה להם ברירה אלא לנהוג על פיו. בכך נמנע מן המתמחים גמול השעות הנוספות לו הם זכאים על פי

בית הדין הארצי לעבודה בירושלים

ע"ע 508-08

דין. על המדינה היה לכבד את הוראות החוק, ולא ליצור הסדר עצמאי של המרת גמול שעות נוספות בחופשה, שאינו מעוגן בהוראות החוק ומנוגד להן. אשר על כן היה מקום להטיל על המדינה לשלם למשיבים בנוסף לסכומים שפסק בית הדין האזורי עבור שעות המכסה המאושרת, גם תוספת תשלום בשיעור של 100% עבור כל שעה נוספת במסגרת המכסה המאושרת שהומרה לשעת חופשה. פסיקה זו היה בה משום פיצוי על התנהלות לא חוקית של המדינה בעניין זה, והרתעה מהליכה בעתיד בדרכים המנוגדות לחוק. מאידך, אי אפשר להתעלם מחופשה בתשלום אותה קבלו המתמחים בפועל חלף השעות הנוספות או כפדיון חופשה שקבלו בעין. כמו כן אין להתעלם גם משעות עבודה שקוּוּזו למתמחים כנגד חיסורים. בנסיבות אלה, מתן תשלום נוסף זה עלול להוות משום כפילות, בעיקר כאשר חופשות שנתנו לא ניתן להחזירן. לאור זאת, את הנעשה אין להשיב. קיזוז שכר העבודה המלא כנגד שעות חופשה וכנגד החיסורים, ישאר על כנו ללא שינוי. מכל מקום ההתנהלות הבלתי חוקית של המדינה במקרה זה ראוי שתבוא לידי ביטוי לפחות בפסיקת הוצאות ממשיות לחובת המדינה, אליה נתייחס בהמשך.

פיצויי הלנה

34. השאלה המתעוררת בענייננו היא, האם היה מקום לפסוק פיצויי הלנה מלאים או חלקיים בגין הסכומים שנפסקו לזכות המשיבים. יובהר, כי לאור קביעתנו לעיל, לפיה מתבטל חיובה של המדינה בתשלום גמול בגין עבודה בשעות נוספות מעבר למכסה המאושרת, נותרה השאלה, האם בגין הסכומים בגובה של 25%-50% שפסק בית הדין האזורי יש לפסוק גם פיצויי הלנה.

35. טענת המדינה בעניין זה היא, כי סברה בתום לב, כי חוק שעות עבודה ומנוחה אינו חל כלל על המשיבים, ולכן במועד בו אמור היה להשתלם הגמול האמור, לא שולם להם הגמול. בנסיבות אלה, לטענת המדינה אין מקום לחיובה בתשלום פיצויי ההלנה, וזאת לאור קיומה של "טעות כנה" או "מחלוקת של ממש" בעניין זה.

במקרה הנוכחי שוכנענו, כי אי תשלום גמול השעות הנוספות בגין המכסה המאושרת שהומרה בחופשה, נבעו מטעות כנה או מחילוקי דעות של ממש ביחס לעצם החוב, שיש בהם ממש, ולכן אין לפסוק במקרה זה פיצויי הלנה.

בית הדין הארצי לעבודה בירושלים

ע"ע 508-08

פסיקת הוצאות משפט

36. בית הדין האזורי פסק, כי אין לחייב את המדינה בתשלום הוצאות משפט. בית הדין האזורי נימק פסיקתו זו בכך, ש"מדובר היה בשאלה עקרונית שהתייחסה לקבוצה של עובדים".

במקרה הנכחי הנימוק המרכזי לאי פסיקת הוצאות משפט היה עקרוניותה של הסוגיה הנוגעת לקבוצת עובדים. בעשותו כן אימץ בית הדין האזורי את הפסיקה הנוהגת לגבי פסיקת הוצאות בהליך קיבוצי והחילה על ההליך שלפנינו. אנו סבורים, כי בנסיבות העניין בשל ההתנהלות הבלתי חוקית של המדינה, שבאה לידי ביטוי במתן חופשה במקום גמול שעות נוספות, אכן מן הראוי היה לפסוק לזכות המשיבים הוצאות משפט. אשר על כן, אנו פוסקים כי על המדינה לשלם למשיבים ביחד שכר טרחת עורך דין בשתי הערכאות בסך 30,000 ש"ח בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק. יש לצפות שהמדינה תמנע בעתיד מלהחיל הסדרים אלה של מתן חופשה במקום גמול שעות נוספות שלא בהתאם לחוק.

ניתן היום י"ח בתמוז תש"ע (30 ביוני 2010) בהיעדר הצדדים ותישלח אליהם.

שמואל צור,
שופט

יגאל פליטמן,
שופט

עמירם רבינוביץ,
שופט, אב"ד

נציג ציבור העובדים, מר דוד בן
אבו

נציג ציבור העובדים, מר שלום
חבשוש